

Lausunto

28.9.2022

VN/13867/2021
VN/13867/2021-TEM-10

Sisäministeriö/maahanmuutto-osasto

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö - Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (matkustusasiakirjaedellytyksestä poikkeaminen)

Esityksen mukaan Suomessa oleva henkilö, joka täyttää työntekijän oleskeluluvan myöntämisedellytykset kaikilta muilta osin paitsi voimassa olevan matkustusasiakirjan osalta, voisi saada hakemansa oleskeluluvan ja muukalaispassin kansallisen passin hankkimista varten.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomaalaislakiin lisättäisiin matkustusasiakirjavaatimusta koskeva poikkeamismahdollisuus tilanteessa, jossa henkilölle voidaan myöntää työntekijän oleskelulupa Suomesta haettuna, mutta hän ei voi saada kansallista matkustusasiakirjaa Suomessa tai Suomesta käsin. Lisäksi edellytettäisiin, että oleskeluluvan epäämisen katsottaisiin olevan näissä tilanteissa kohtuutonta. Kyse voisi olla joko passin hankinnasta, koska henkilöllä ei sellaista ole aikaisemmin ollut, tai aiemmin voimassa olleen passin uusimisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta saada lausua esityksestä ja esittää seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Esityksessä todetaan, että arvioiden mukaan suurin osa Suomessa ilman oleskeluoikeutta olevista henkilöistä on aiemmin hakenut Suomesta kansainvälistä suojelua ja että Maahanmuuttovirastosta keväällä 2022 saadun tiedon mukaan vuonna 2015 turvapaikkahakemuksen jättäneitä hakijoita oli kirjoilla vastaanottojärjestelmässä arviolta yli 2 000. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että näiden ja muidenkin maassa jo oleskelevien kolmannen maan kansalaisten osalta on tärkeää mahdollistaa heille laillinen oleskelu ja työnteko, jos heillä on työpaikka, johon oleskelulupa voitaisiin myöntää.

Ministeriö kuitenkin toteaa, että esityksessä ei ole perusteltu, miksi matkustusasiakirjavaatimusta koskeva poikkeaminen tehtäisiin vain työntekijän oleskeluluvan kohdalla. Kohdan 4.2.4 viimeisessä kappaleessa on tarkasteltu tilastoja työntekijän oleskelulupiin tehtyjen kielteisten päätösten perusteella, mutta esityksessä ei perustella, miksi poikkeamismahdollisuus säädettäisiin vain työntekijän oleskelulupaa koskien. Jos otetaan huomioon se seikka, että maassa oleskelevissa kv. suojelua hakeneissa on monen tasoista osaamista ja koulutusta omaavia maahanmuuttajia, joiden kohdalla työllistyminen saattaisi edellyttää muun kuin työntekijän oleskeluluvan myöntämistä, ei poikkeamismahdollisuus yksin työntekijän oleskeluluvan osalta olisi perusteltua. Maassa oleskelevien kolmannen maan kansalaisten työllistymisen kannalta ei pitäisi olla merkitystä sillä, mikä työntekoon oikeutava oleskelulupa tulisi kyseeseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa, että ehdotuksen ulkomaalaislain 35 §:n 1 momentin 2 kohdassa työntekijän oleskeluvan sijasta säädettäisiin laajemmin oleskeluluvista työnteon perusteella esimerkiksi näin:

”2) henkilölle, jolle voidaan myöntää *oleskelulupa työnteon perusteella* Suomesta haettuna, ...”

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitystä tulee kauttaaltaan vähintäänkin täydentää, jos sen tarkoituksena todellakin olisi rajata poikkeaminen yksin työntekijän oleskelulupaan. Perusteluja tulisi tällöin nähdäksemme täydentää erityisesti myös kohdassa *10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys yhdenvertaisuuden näkökulmasta*.

Esityksen kohdassa *9 Esityksen riippuvuus muista esityksistä* mainitaan HE 114/2022 vp siihen sisältyvän ehdotuksen ulkomaalaislain 83 §:n 4 momentin osalta eli ns. käänteisen käsittelyjärjestyksen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, käänteistä käsittelyjärjestystä koskevassa säännösehdoituksessa viitataan ulkomaalaislain 11 §:n 1 momentin 1 kohtaan, jossa säädetään maahantulon edellytyksenä olevasta voimassa olevasta rajanylitykseen oikeuttavasta matkustusasiakirjasta. Ministeriö katsoo, että esitysten yhteen sovittaminen on hyvä tehdä eduskuntakäsittelyn aikana, koska sisäministeriön esitysluonnosta ei ollut mahdollista huomioida siinä vaiheessa, kun HE 114/2022 vp annettiin eduskunnalle.

Maahanmuuttojohtaja

Sonja Hämäläinen

Hallitussihteeri

Jarmo Tiukkanen

Liitteet

-

Jakelu

SM

Tiedoksi

TEM/MAKO

VN/13867/2021-TEM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: